

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 18551/17
Tonina GUCIĆ i drugi
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući 28. ožujka 2023.
u odboru u sastavu:

Pauliine Koskelo, *predsjednica*,

Lorraine Schembri Orland,

Davor Derenčinović, *suci*,

i Dorothee von Arnim, *zamjenica tajnika Odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 18551/17) protiv Republike Hrvatske koji su podnositelji zahtjeva navedeni u priloženoj tablici („podnositelji zahtjeva”), koje je zastupao g. M. Matijević, odvjetnik iz Osijeka, podnijeli Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 2. ožujka 2017.,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o prigovorima podnositelja zahtjeva da nisu mogli učinkovito sudjelovati u kaznenom postupku u kojem je oduzeta njihova imovina, a da se ostatak zahtjeva odbaci kao nedopušten, očitovanja stranaka,

nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

PREDMET SPORA

1. Predmet se odnosi na pitanje jesu li podnositelji zahtjeva mogli učinkovito sudjelovati i braniti svoje interese u kaznenom postupku koji se vodio protiv trećih osoba u kojem je svakom od podnositelja oduzet značajan novčani iznos na ime imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom.

2. Dana 25. svibnja 2001. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku podnijelo je optužnicu protiv triju osoba zbog fiktivnog povećanja temeljnog

kapitala trgovačkog društva. Drugooptuženi bio je sin prve podnositeljice i brat druge podnositeljice i trećeg podnositelja. Trećeoptyuženi bio je suprug prve podnositeljice i otac druge podnositeljice i trećeg podnositelja.

3. Presudom od 14. ožujka 2014. Županijski sud u Osijeku optuženike je proglasio krivima za kazneno djelo zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju. Utvrđeno je i da je dotično kazneno djelo rezultiralo protupravnom imovinskom koristi za podnositelje zahtjeva, koji su stekli dionice u dotičnom društvu, a da ih nisu platili, koje dionice su kasnije prodali po njihovoj nominalnoj vrijednosti. Taj je sud stoga naložio da se svakom od podnositelja oduzme iznos od 1.008.000,00 hrvatskih kuna (HRK), odnosno, približno 131.620,00 eura (EUR) u to vrijeme, na ime imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom.

4. Podnositelji zahtjeva, kao zainteresirane strane, imali su pravo podnijeti žalbu protiv odluke o oduzimanju, koje su i iskoristili. Vrhovni sud odbio je njihovu žalbu 7. travnja 2016. Utvrdio je da su podnositelji zahtjeva imali pravo podnijeti žalbu protiv prvostupanjske presude samo u odnosu na odluku o oduzimanju, ali da su pobijali i činjenična utvrđenja i tvrdili da je na optuženike trebao biti primijenjen raniji Kazneni zakon jer je bio blaži. U tim okolnostima sud je smatrao da ne može ispitati taj dio njihove žalbe.

5. Podnositelji su zatim podnijeli zajedničku ustavnu tužbu u kojoj su prigovorili da im je uskraćen pristup sudu jer je Vrhovni sud odbio ispitati dio njihove žalbe.

6. Osim toga, treći podnositelj zahtjeva podnio je zasebnu ustavnu tužbu u kojoj je tvrdio da je mogućnost podnošenja žalbe nedostatna za zaštitu njegovih interesa u postupku. Konkretno, tvrdio je da, iako je domaćim zakonom izričito predviđeno da je on stranka u postupku, nije bio pozvan prisustvovati ročištima i nije mogao ispitivati svjedoke ili vještake, predlagati dokaze ili osporavati činjenična utvrđenja, što ga je dovelo u nepovoljniji položaj u odnosu na druge stranke u postupku.

7. Dana 19. listopada 2016. Ustavni sud proglasio je obje ustavne tužbe nedopuštenima smatrajući da u predmetu nije otvoreno nikakvo ustavnopravno pitanje.

8. Podnositelji zahtjeva pred Sudom su prigovorili, na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije, da im nije pružena mogućnost da učinkovito sudjeluju i brane svoje interese u kaznenom postupku o kojem je riječ. Iznijeli su iste tvrdnje kao i treći podnositelj zahtjeva u svojoj ustavnoj tužbi (vidi stavak 6 ove odluke).

9. U očitovanju podnositelja zahtjeva od 17. prosinca 2018. njihov punomoćnik obavijestio je Sud da je prva podnositeljica preminula 5. siječnja 2018. te da preostalih dvoje podnositelja i njezin sin g. Zvonimir Gucić (koji je bio drugooptyuženi u kaznenom postupku o kojem je riječ) žele ustrajati u zahtjevu umjesto nje. Dostavio je rješenje javnog bilježnika od 22. svibnja 2018. kojim su oni proglašeni njezinim zakonskim nasljednicima. Dostavio je i punomoć od 5. prosinca 2018., kojom su ga ovlastili da ih

zastupa pred Sudom. Vlada se nije usprotivila želji nasljednika da ustraju u zahtjevu umjesto prve podnositeljice.

OCJENA SUDA

10. Imajući u vidu svoju sudsku praksu o ovoj temi (vidi, primjerice, *Malhous protiv Češke Republike* (odl.) [VV], br. 33071/96, ECHR 2000-XII), i s obzirom da su prema domaćem pravu nasljednici odgovorni za dugove ostavitelja do vrijednosti naslijeđene imovine, Sud utvrđuje da druga podnositeljica i treći podnositelj te g. Zvonimir Gucić imaju aktivnu legitimaciju da ustraju u zahtjevu umjesto prve podnositeljice.

11. Vlada je tvrdila da podnositelji nisu iscrpili domaća pravna sredstva jer ni u postupku pred prvostupanjskim sudom ni u žalbi protiv prvostupanjske presude nisu prigovorili zbog nemogućnosti učinkovitog sudjelovanja u dotičnom postupku.

12. Podnositelji zahtjeva odgovorili su da njihova nemogućnost učinkovitog sudjelovanja u postupku predstavlja tešku povredu kaznenog postupka koju je žalbeni sud trebao ispitati po službenoj dužnosti.

13. Sud ponavlja da, čak ni u pravosudnim sustavima u kojima domaći sudovi imaju mogućnost, ili čak obvezu, ispitati predmet po službenoj dužnosti, podnositelji trebaju prvo pred domaćim sudovima istaknuti prigovore koje kasnije iznesu pred Sud (vidi, među drugim izvorima prava, *Kandarakis protiv Grčke*, br. 48345/12 i dva druga zahtjeva, stavak 77., 11. lipnja 2020.).

14. Sud je također smatrao i da se prigovori zbog nepoštenosti postupka najbolje rješavaju u postupku u vezi s kojim su takvi prigovori podneseni (vidi *Tarbuk protiv Hrvatske*, br. 31360/10, stavak 33., 11. prosinca 2012.). Stoga je u brojnim predmetima protiv Hrvatske Sud smatrao da su podnositelji zahtjeva, iznoseći tijekom cijelog domaćeg postupka iste prigovore koje su naknadno iznijeli pred Sudom, pravilno iscrpili domaća pravna sredstva i da je to uobičajen način upotrebe domaćih pravnih sredstava, kako to zahtjeva članak 35. stavak 1. Konvencije (vidi gore navedeni predmet *Tarbuk*, stavak 32.; *Zrilić protiv Hrvatske*, br. 46726/11, stavci 46. – 48., 3. listopada 2013.; *Horvatić protiv Hrvatske*, br. 36044/09, stavak 70., 17. listopada 2013.; i *Marić protiv Hrvatske*, br. 50132/12, stavak 53., 12. lipnja 2014.).

15. Primjenjujući isto načelo, Sud je zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava nedopuštenima proglasio niz predmeta protiv Hrvatske u kojima podnositelji zahtjeva svoje prigovore na temelju Konvencije nisu iznijeli prvom prilikom ili, najkasnije, u svojim žalbama, iako su ih naknadno iznijeli u svojim ustavnim tužbama (vidi *Ringwald protiv Hrvatske* (odl.) [Odbor], br. 14590/15 i 25405/15, stavci 59. – 62., 22. siječnja 2019.; *Leštek protiv Hrvatske* (odl.) [Odbor], br. 18532/12, stavci 18. – 22., 20. veljače 2018.; *Bosanac protiv Hrvatske* (odl.) [Odbor], br. 79580/12,

stavci 18. – 21., 20. veljače 2018.; i *Petek protiv Hrvatske* (odl.) [Odbor], br. 50000/12, stavci 17. – 21., 20. veljače 2018.). U takvim je situacijama Sud odbacio Vladine prigovore o neiscrpljivanju samo u slučajevima kada je Ustavni sud ipak ispitao osnovanost pritužbi podnositelja zahtjeva prije nego što je odbio njihove ustavne tužbe (vidi *Ulemek protiv Hrvatske*, br. 21613/16, stavak 118., 31. listopada 2019.; i *Grubić protiv Hrvatske* [Odbor], br. 33602/17, stavci 52. – 56., 18. ožujka 2021.).

16. Sud dalje ponavlja:

– da bi, kao opće načelo, osobama čija je imovina oduzeta trebalo formalno priznati status stranaka u postupku u kojem je oduzimanje naloženo, ali da činjenica da im je *de facto* pružena razumna i dostatna mogućnost da na odgovarajući način zaštite svoje interese može biti dostatna za ispunjenje pretpostavki iz članka 6. stavka 1. Konvencije (vidi *Silickienė protiv Litve*, br. 20496/02, stavak 50., 10. travnja 2012.)

– da na temelju članka 2. stavka 5. Zakona o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem, koji je bio na snazi u relevantno vrijeme, i okrivljenik i osoba kojoj se oduzima imovinska korist imaju položaj stranke u postupku i

– da je člankom 468. stavkom 2. Zakona o kaznenom postupku predviđeno da okolnost da je „teško povrijeđeno pravo na pošteno suđenje zajamčeno Ustavom i Konvencijom” predstavlja žalbenu osnovu.

17. Stoga, budući da je pitanje zbog kojeg su podnositelji prigovorili (vidi stavak 8 ove odluke) predstavljalo žalbenu osnovu, nema sumnje da je žalba protiv prvostupanjske presude bila prikladno pravno sredstvo za njihove pritužbe. Međutim, podnositelji nisu iznijeli to pitanje u svojoj žalbi. Prvi je put istaknuto u ustavnoj tužbi trećeg podnositelja, koju Ustavni sud nije meritorno ispitao (vidi stavke 6 – 7 ove odluke i usporedi nasuprot tome gore navedeni predmet *Ulemek*, stavak 118.; i gore navedeni predmet *Grubić*, stavci 53. – 56.). Prigovor Vlade (vidi stavak 11 ove odluke) stoga se mora prihvatiti.

18. Iz toga proizlazi da je ovaj zahtjev nedopušten na temelju članka 35. stavka 1. Konvencije zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava i da se mora odbaciti sukladno članku 35. stavku 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

odlučuje da druga podnositeljica i treći podnositelj te g. Zvonimir Gucić imaju aktivnu legitimaciju da ustraju u zahtjevu umjesto prve podnositeljice

utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

ODLUKA GUCIĆ I DRUGI protiv HRVATSKE

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 20. travnja 2023.

Dorothee von Arnim
Zamjenica tajnika

Pauliine Koskelo
Predsjednica

Prilog

Popis podnositelja:

Zahtjev br. 18551/17

Br.	Ime podnositelja/podnositeljice zahtjeva	Godina rođenja
1.	Tonina GUCIĆ	1950.
2.	Cicilija GEČEVIĆ	1976.
3.	Ante GUCIĆ	1973.

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

